

Enligt sändlista

Bildande av Björndalsbergens naturreservat i Gnesta kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser har märkts ut i fält.

I enlighet med 3 § förordning (1998:1 252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Björndalsbergens naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Björndalsbergens naturreservat
Naturvårdsregister ID	1013102
Länsstyrelsens objektnummer	04-02-149
Kommun	Gnesta
Församling/socken	Gåsinge-Dillnäs socken
Lägesbeskrivning	Området är beläget ca 1,5 mil norr om Gnesta
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng
Kulturgeografisk region	Mälarmården
Fastighetskartan	656 62 (65G 6c)
Areal	68,5 ha, varav 66 ha land 52,3 ha produktiv skogsmark
Fastigheter (markägare)	Österheden 1:15 (Staten)
Nyttjanderätter/servitut	Vattentäkt, vattenledning, gemensamhetsanläggning väg, nyttjanderättsavtal väg, fiskerättsavtal, jakträttsavtal

Datum

Dnr

2013-05-08

511-5356-2011

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett område med äldre talldominerad barrskog med dess flora och fauna. I området med gammal kulturmark ska lövträdsvärderna utvecklas. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området, framför allt gamla träd och död ved i olika nedbrytningsgrader, ska finnas.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och övrig exploatering. Brand bibehålls som störningsfaktor genom naturvårdsbränning i delar av tallskogen. Solexponerad död tallved skapas för att bilda strukturer i området. På kulturmarken genomförs åtgärder för att gynna lövträd. Områden med refugiekaraktär lämnas för att utvecklas genom intern dynamik.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka träd eller buskar.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivna fordon annat än på befintliga vägar. Undantag gäller i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark eller vatten.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för skötsel och underhåll av befintliga vägar.

Ovanstående föreskrifter ska heller inte utgöra hinder för drift- och

Datum

Dnr

2013-05-08

511-5356-2011

underhållsåtgärder av ledningsgator och ledningar.

Vid eventuell nedgrävning av befintliga luftledningar krävs tillstånd hos Länsstyrelsen.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av stigar, parkering, rastplatser, utsiktsplats samt uppsättning av informationstavlor m.m.
3. Naturvårdsbränning eller åtgärder med målet att efterlikna naturlig brandregim.
4. Friställning av lövträd samt tillskapande av död ved.
5. Betsdrift.
6. Genomförande av skötselåtgärder i Glådran efter utredning.
7. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär, matsvamp och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Datum

Dnr

2013-05-08

511-5356-2011

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Enligt artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Två luftledningar berör området. För telefonledningen som löper längs vägen, Österheden ga:1, ansvarar företaget Skanova. Ett muntligt servitut som avtalats före år 1976 föreligger. Skanovas röjningskrav för denna ledning finns i deras anvisning T 12 607-06.

Den luftledning, som går genom reservatet, är en starkströmsledning som Vattenfall AB ansvarar för men som saknar avtal. Luftledningar av denna typ som anlagts utan avtal före 1970 betraktas som en ledning med ledningsrätt.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Björndalsbergens naturreservat sluttar i väster brant ner mot sjön Klämningen. Områdets naturvärden består främst av tallskog och barrblandskog med få spår av skogsbruk. Skogens medelålder är mellan 130 och 160 år, medan betydligt äldre tallskog växer på hållmarker och i magrare delar. Påtagligt stora mängder död ved av olika åldrar och nedbrytningsgrad förekommer. I de mellersta delarna finns ett område med gammal kulturmark och lövblandad barrskog som håller på att utveckla stora lövträdsvärden. I nordöstra delen finns en mindre sjö, Glådran.

I naturreservatet förekommer ett stort antal signalarter och även ett antal rödlistade arter. Området är rikt på hänglavar, och många intressanta svampfynd har gjorts, bland annat av gräddticka, ostticka, kandelabersvamp, grovticka och kilporing. Stora ornitologiska värden finns också med arter som tretåig hackspett, nattskärna och tjäder.

Det övergripande målet för naturreservatets skötsel är att bevara den äldre barrskogen och skapa strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter. Detta skall göras genom naturvårdsbränning i tallskogen och genom att skapa solexponerad död tallved. Restaureringsåtgärder för att utveckla lövträdsvärdena genomförs på kulturmarken. Områden med stora granvärden lämnas för att utvecklas genom intern dynamik.

En nyckelbiotop på 13 ha är registrerad inom området, samt ett mindre naturvärdesobjekt.

I den länsvisa skogsstrategin ligger naturreservatet inom värdetrakten Mälarmårdens barrskogar, där tallen är dominerande i stora delar. I värdetrakten finns flera naturreservat som tillsammans med Björndalsbergen kan utgöra spridningsområden för arter som kräver tillgång på gammal skog och död ved. Mälarmården är en bergsrygg där det bedrivs skogsbruk men där det ändå finns naturskogsartade delar och stora hållmarksområden med tall. Målet är att tillämpa brand eller andra skötselmetoder i de skyddade områdena för att

Datum

Dnr

2013-05-08

511-5356-2011

gynna ett stort antal arter. Exempelvis förekommer skalbaggen raggbock, som är brandgynnad och sällsynt, i den östra delen av Mälarmården. Även tjädern finns i tallskogarna över hela området.

Sydöstra Sverige utmärker sig genom täta brandintervall i skogarna, hög förekomst av brandnaturtyper och många brandgynnade arter. En strategi har tagits fram för arbetet med naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade områden (Länsstyrelsen i Kalmar län 2012). Där finns Björndalsbergen med som ett potentiellt bränningsområde.

Björndalsbergen omnämns i Södermanlands naturvårdsprogram (objekt 80-4) som ett höglänt skogsområde med främst ornitologiska värden.

Området är av riksintresse för naturvård.

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Björndalsbergens höga naturvärden uppdagades år 2006 när en avverkningsanmälan kom in till Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen genomförde flera inventeringar av området och fann att skogens medelålder var relativt hög. Dessutom noterades 25 signalarter, varav sex stycken var rödlistade. Den äldre, opåverkade skogen registrerades som nyckelbiotop år 2006.

Länsstyrelsen övertog ärendet och påbörjade samråd med Daga-Gåsinge Häradsallmänning, LRF konsult Skogsbyrå och Mellanskog om att bilda ett naturreseptat av området. Efter uppmätning och värdering upprättades ett avtal om köp mellan staten och fastighetsägaren.

Samråd har skett med Naturvårdsverket innan utskick av remiss. Den 8 maj 2013 skickades beslut och skötselplan på remiss till sakägare och andra berörda.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreseptat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreseptat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreseptatet är förenligt med kommunens översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Innan beslut fattas om föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska Länsstyrelsen enligt

Datum

Dnr

2013-05-08

511-5356-2011

5 § i förordningen om områdesskydd (2007:1 244) utreda föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för att genomföra en konsekvensutredning då påverkan på allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad.

Bilagor

1. Beslutscharta
2. Skötselplan med bilagor

Sändlista

Jan Björckebaum, Laxne Björndalen, 646 91 GNESTA
Kerstin och Nils-Erik Persson, Skarpnäcksvägen 51, 128 38 SKARPNÄCK
Daga-Gåsinge Häradsallmänning, att. Bror Larsson, Nerhyttans Gård, 646 95 BJÖRNLUNDA
Nils Gunnar Eriksson, Avla Enbacken, 646 95 BJÖRNLUNDA
Laxne-Guldsmedsmora vägsamfällighet, att. Jan Björckebaum, Laxne Björndalen, 646 91 GNESTA
Föreningen Sörmlandsleden, box 45, 613 21 OXELÖSUND
Skanova, box 93, 123 22 FARSTA
Vattenfall Eldistribution AB, planochbygg.solna@vattenfall.com
Gnesta kommun, Västra storgatan 15, 646 80 GNESTA
Skogsstyrelsen, Gasverksvägen 15, 611 35 NYKÖPING
Lantmäteriet, Box 516, 611 10 NYKÖPING
LRF Södermanland, Nygatan 93, 602 34 NORRKÖPING
Föreningen Sörmländska Jordägare, Väsby gård, 643 98 JULITA
Naturskyddsföreningens länsförbund i Sörmland, att. Karl-Axel Reimer, Strömgatan 2, 619 34 TROSA
Daga-Gnesta naturskyddsförening, att. Hans Rydberg, Ek Västergården, 646 91 GNESTA
Föreningen Södermanlands Ornitologer, att. Lennart Eriksson, Måstavägen 13D, 633 48 ESKILSTUNA
Botaniska Sällskapet i Stockholm, att. Hans Rydberg, Ek Västergården, 646 91 GNESTA
Södermanlands Orienteringsförbund, MunktellArenan, 633 42 ESKILSTUNA
Föreningen Sömlandsentomologerna, att. Håkan Elmqvist, Hedlandet Aspbacken, 647 92 MARIEFRED
Friluftsförbundet, att. Ylva Sköldberg, ylva.friluft@telia.com
Stora Hammarbosäters Samfällighetsförening, info@storahammarbosater.com
Ingela och Anders Grevby, Laxne Vretstugans gård, 647 92 MARIEFRED
Pia Hallberg, Lövvikens gård 1, 646 91 GNESTA
Karin von Schlebrügge, Lövvikens gård 2, 646 91 GNESTA